

De royale invloed van Hoogheid

Hoe zou een tuigpaardhengst die in de voetsporen van zijn vader Koning Oregon zou treden, anders dan Hoogheid kunnen heten? Hoogheid is al lang geleden overleden, toch is zijn invloed op de huidige tuigpaardpopulatie nog altijd groot.

TEKST: ROSAN WILTS • BEELD: JACOB MELISSEN

“**A**ls geen andere Oregon-zoon heeft hij de verdere uitbouw van de tuigpaardfokkerij gestalte gegeven, te vroeg is hij de fokkerij ontvallen”, zo wordt samengevat in het verslag van In de Strengen naar aanleiding van het erbetoon aan de overleden Hoogheid dat de Vereniging van WPN-fokkers en gebruikers van het tuigpaard organiseerde op de hengstenkeuring van 1984. En verderop staat: “Meer Oregon-zonen hebben de fokkerij gediend, hebben veel beste tuigpaarden gegeven, maar dat vorstelijke mooie, dat is Hoogheid. Best, blij en mooi: bedankt Hoogheid, voor alles wat je ons nog steeds geeft en geven zult.”

Afstamming

Het leven van Hoogheid, een vosbles met drie witte benen, begon op 22 april 1966 bij zijn fokker C.A. van Waarden uit Heeselt. Deze

fokker gebruikte daarvoor de zwarte 1.60m metende en in 1956 geboren merrie Veronika, die de predacaten kroon en preferent verwierf. Kroon werden destijds merries die aan hogere exterieureisen dan ster voldeden en daarbij een verrichtingsproef hadden afgelegd. Hoogheid is een geslaagd inteeltproduct, zowel hijzelf als zijn moeder stammen af van Oregon. De goedgekeurde hengsten Graaf Oregon en Ivaro deden dat ook, zij bereikten echter nooit die status die Hoogheid verwierf. Hoogheids grootmoeder was de in 1942 geboren kern preferente Golosa (Reclame x Carlos). Kern werd toegekend aan zeer vruchtbare merries, die ook op oudere leeftijd hard en gaaf waren gebleven. Uit de bruine 1.59m metende Golosa ontstond ook een tak die zou leiden tot de preferente hengst Waterman, die bovendien via vaderskant een kleinzoon van Hoogheid is. Wout Huisman uit Bennekom, bij wie Hoogheid van 1971 tot

M
1975 ter dekking stond, adverteerde voor Hoogheid met de volgende woorden: "Uit een der beste oude Gelderse bloedlijnen, waarvan ook uit voorkomen de tuigpaard kampioensmerrie Sarina, de mooie concoursmerrie Ancy en de kampioensmerrie Elisabeth."

Toevalsproducten

Het is de tijd waarin de omvorming naar het sportpaard op gang is gekomen. In de hippische media wordt er volop over gefilosofeerd: wat is het fokdoel en met welk bloed bereiken we dat? Hoewel het voornamelijk gaat over de rijpaardfokkerij, wordt uiteraard ook de tuigpaardfokkerij overdacht. Zo stond op de cover van het kerstnummer van In de Strengen in 1966 een foto van Oregon met het onderschrift: "Hoewel de geschiktheid voor gebruik als rijpaard, hetzij als sportpaard zonder meer, steeds zwaarder gaat wegen in onze fokpaardenstapel, blijven

Maar liefst achttien zonen van de in 1966 geboren Hoogheid werden in het stamboek ingeschreven.

vele VLN-fokkers het tuigpaard trouw. Gelukkig maar! Immers hoeveel duizenden worden jaarlijks niet bewogen door de prestaties van tuigpaarden. De grote favoriet is Oregon." In de zomer van 1967 stierf Oregon in het harnas, 17 jaar oud. Zijn nalatenschap bestond uit het gegeven dat een doelbewuste tuigpaardfokkerij mogelijk was. Niet dat hij de enige hengst was die tuigtypische eigenschappen vererfde. Die waren er zeker, maar dat gaven ze niet in de mate en hoeveelheid door zoals Oregon dat deed. Nakomelingen van hengsten die in de tuigpaardensport uitkwamen, werden vóór het tijdperk van Oregon dan ook als toevalsproducten beschouwd.

Meer tuigpaard

Er was echter nog geen goedgekeurde Oregonzoon waarvan verwacht werd dat die zijn vader ging evenaren. En de verschijning van Hoogheid

STEMPELHENGSTEN

Hoogheid
preferent

Oregon
preferent

Veronika
kroon pref

Kurassier
preferent

Derka
kern

Oregon
preferent

Golosa
kern pref

Nubert
preferent

Cella Silvia

Oberon
preferent

Werka

Kurassier
preferent

Derka
kern

Reclame

Ulosca I
kern

enthousiasme door: “Hoewel de hals iets fraaier moest zijn kan toch wel degelijk van een goed front worden gesproken. Ook hier ruime, hoge gangen met veel knieactie, zoals we van Nederlandse tuigpaarden gewend zijn of misschien nog beter gezegd waarmee we verwend zijn.” Cees van Arkel uit Kerk-Avazaath kocht Hoogheid als veulen en bleef eigenaar van Hoogheid totdat de hengst overleed. In de Strengen van juni 1983 blikt hij terug op de hengstenkeuring van 1969: “Hoogheid liet zich goed zien. Hij zou nog meer hebben geïmponeerd als hij wat minder vlees met zich mee droeg. Door mijn eigen schuld was Hoogheid te hoog in conditie. Ik vroeg de jury nog waarom Hoogheid met een tweede premie naar huis moest en Hidalgo wel met een eerste premie was beloond. Zij antwoordden toen dat Hidalgo groter was en met meer statuur. Daarop zei ik: ‘Het spijt me wel dat ik het niet met u eens ben. Ik denk dat Hoogheid meer tuigpaard wordt dan Hidalgo.’ Dat is later ook wel gebleken”, constateerde Van Arkel. In 1970 legde Hoogheid de verrichtingsproef af, die in tegenstelling tot nu slechts één dag duurde. Dat resulteerde voor de koffievos in de volgende cijfers: conditie 7

op de hengstenkeuring deed op dat moment ook nog geen stof opwaaien, gezien de tweede premie die hij kreeg. Al klinkt er in het verslag van juryvoorzitter Piet van Binsbergen toch

Hoogheid-zoon Unitas won, net als zijn vader, eens het kampioenschap aangespannen dekhengsten.

(x 3), menproef 5,87 (x 3), trekproef 7,3, showproef 8 (x 5) en algemene indruk 7 (x 4). “Hoogheid vertoonde een wat onrustige verrichting, maar heeft wel krachtige tuigpaardmanieren. Kon even wat eleganter zijn in het tuig”, zo luidde het verslag. De totaalscore was 128,51 en daarmee kwam Hoogheid in klasse B.

Bravo

Tuigpaardrijder Toon Dirx beleerde Hoogheid, maar Van Arkel bracht de hengst zelf uit. Onder meer bij het Nederlands kampioenschap aangespannen dekhengsten. De eerste keer was Hoogheid vier jaar. Cees van Arkel: “Hoogheid zag alles in de baan en hij liep met de oren te spelen. Er hoefde maar iets te gebeuren en hij was er even uit. Dat overkwam mij ook. Hoogheid werd drie geplaats. Het jaar daarop dacht ik: ‘het is eigenlijk niet goed waar we mee bezig zijn’. De tijd om hem klaar te maken was te kort. Hoogheid kwam vijf weken voor het concours in Utrecht terug uit de dekdienst. Toch kwam hij op de tweede plaats te staan. In 1972 kon hij eindelijk met het rood-wit-blauwe lint de ereronde lopen.” De top vier bestond dat jaar louter uit zonen van Oregon, na Hoogheid

GOEDGEKEURDE ZONEN HOOGHEID

Locomotief (mv.Karolus van Wittenstein), zijn volle broer Positief, Marcel (mv.Marfleet Raffles) en zijn volle broer Onco, Marius (mv. Brigadier), Napoleon (mv.Folio), Navigator (mv.Valkenier), Noran (mv.Brillant) en zijn twee volle broers Oran en Rentmeester, Octaviaan (mv.Alex), Ornaat (mv.Castello), Pilot (mv.Epigoon), Prins Oregon (v.Oleander) en zijn volle broer Unitas, Proloog (mv.Sirius), Reçu (mv.Sirius) en Strateeg (mv.Koetsier).

Jan Schep liet een standbeeld maken van Hoogheid-zoon Sebastiaan III, die tienvoudig nationaal kampioen was in de damesklasse met Trudy Opgenoort en met Schep viermaal nationaal kampioen werd in de ereklasse.

Hoogheid kreeg net als zijn zoon Proloog (foto) het predicaat preferent toegekend. Vijf Proloog-zonen werden op hun beurt goedgekeurd, waaronder keurhengst Wouter.

KLEINZONEN VIA MOEDERSZIJDE

Alchemist (v.Cambridge Cole), Balmoral (v.Renovo), Bariton (v.Marconi), Rex H (v.Jonkheer), Vizier (v.Cambridge Cole), Wouter (v.Proloog) en Zilverster (v.Renovo).

volgde Gloriant, Indiaan en Jonker Oregon. “Hoogheid voerde het veld met veel elan en charme aan, een kokette verschijning met veel actie. Hoogheid vocht ervoor en hij won, bravo”, werd er geschreven in In de Strengen naar aanleiding van de enige overwinning van Hoogheid in dit kampioenschap. Zijn vader Oregon bemachtigde vijf keer de winst in deze titelstrijd. Van de goedgekeurde Hoogheid-zonen was Unitas de enige die deze titel op zijn naam zou schrijven, dat deed deze voshengst overigens vier keer.

Eigen stempel

De afstammelingenkeuring van Hoogheid was ook in 1972. Cees van Arkel blikte er in datzelfde interview op terug: “Ik heb Hoogheid aan de heer Huisman uit Bennekom verhuurd. De afstammelingenkeuring vond plaats op een wei achter zijn huis. De jonge Hoogheid-kinderen liepen geweldig. Ik dacht: ‘Jonge, jonge, dat worden toch allemaal tuigpaarden.’” Deze keer zaten Van Arkel en de jury meer op een lijn, want ook in de verrichtingsrapportage klinkt het grote vertrouwen in de jonge Hoogheid-

STEMPELHENGSTEN

Een bekende dochter van Hoogheid is Paroniem, die UTV-kampioene werd.

Keurhengst Oran is een van de bekendste zonen van Hoogheid.

nafok door. "Totaalindruk goed tot best. Hengst drukt eigen stempel. Sommige veulens wat nauw in de hiel; bij de ouderen komt dit weinig voor. Hals soms wat diep uit de borst. Stap goed, draf sterk en wordt met graagte gedemonstreerd. Toekomstige concourspaarden." Hoogheid werd niet alleen geëxploiteerd in Bennekom, hij heeft bijna in alle hoeken van het land gestaan. Eerst bij de Associatie Noord Oost Veluwe, toen bij Huisman en vervolgens bij Stal De Braak in Ambt-Delden, A. van Erp in Oss en Jan Brouwer in Marum. In 1983 stond Hoogheid bij zijn eigenaar Cees van Arkel ter dekking.

Proloog

In 1975 wordt Hoogheid – inmiddels een hengst van 1.68m – keur verklaard en een jaar later preferent, beide keren op basis van de keuringsresultaten van zijn nafok. Van stempelhengst Hoogheid werden achttien hengsten ingeschreven, vijf meer dan van vader Oregon. Daarvan zouden twee Hoogheid-zonen ook een predicaat toegekend krijgen: Oran werd in 1983 keur, hij bracht de goedkeurde hengsten Tamboerijn en Uiver. Proloog zou via het keurpredicaat in 1984 later in 1993 preferent worden. Proloog was de meest toonaangevende zoon van Hoogheid en was de laatste klassiek gefokte hengst die preferent werd. Vijf nazaten werden goedgekeurd: Waarborg, keurhengst Wouter, Zakerno, Dobas en Hilbert.

Dochters van Hoogheid

In totaal zijn bij het KWPN 936 nazaten van Hoogheid geregistreerd. 97 merries werden ster, 71 behaalden het keurpredicaat en 36 werden preferent. Daarnaast verwierven twee dochters van Hoogheid het predicaat prestatie. Dat waren de volle zusters Mirose en Urose die door Peter Schutte uit Vaassen uit de befaamde keur preferente prestatie Denderose werden gefokt (Karolus van Wittenstein x Novum). Denderose was veelvuldig gecombineerd met Hoogheid, het leverde onder meer de twee stamboekhengsten Locomotief en Positief op. Eén dochter van Hoogheid werd kampioen bij de driejarige stermerries op de UTV. Dat was Paroniem (Hoogheid x Folio) van L. Schoon uit Midden-Beemster, die de grootmoeder van de hengst

Cansjo (v.Unitas) en het ereklassepaard Kariem (v.Renovo) zou worden. Hoogheid-dochters brachten uiteraard ook concourspaarden, bekend is de combinatie met Hackneyhengst Cambridge Cole. In de jaren negentig en rond de eeuwwisseling manifesteerden Alfred B van Koos van de Bunt, Just in Time van de combinatie Van Es/Huckriede en Vizier van Cor Erkel zich

OPVALLENDE KINDEREN IN DE SPORT

In de voortuin van Jan Schep staat een standbeeld van Sebastiaan III, een van de titanen van de tuigpaardensport in de tachtiger jaren van de vorige eeuw. In handen van Trudy Opgenoort heerste deze Hoogheid-zoon in de damesklasse door tien keer nationaal kampioen te worden en met Schep werd Sebastiaan III vier keer kampioen van de nationale ereklasse. Andere grootverdieners en/of kampioenen die afstamden van Hoogheid waren: Maarschalk en Adelslag van Gerrit Vliek, Lodewijk en Prins van Marius Wastenecker, Renko, Manfred, voormalig dekhengst Strateeg en Norton van Ab Koetsier, Relatief en Velatief van Gerrit Oostbeek en later van Albert Leusink, Talent P van Jan de Poel, Leonard van Theo van de Meulengraaf en later van Cor Erkel, de voormalige dekhengst Positief van Jan Schep, Kapitein (volle broer van dekhengst Proloog) van Jan Schep en later Janus van Och, Reks van Rijk van Vulpen sr., de voormalige dekhengst Prins Oregon van Ben Schaap, Markies van Guus Swinkels, Wonko van Klaas Veeningen, Ulex van Albert Spijkerman, Sandor S van Toon Sommers, Wilfred van Klaas Bosma, Pronko B van Gerrit Manders en stamboekhengst Unitas van Gert Hofs.

Ook Maarschalk en Adelslag van Gerrit Vliek behoren tot de grootverdieners onder de kinderen van Hoogheid.

Een goede combinatie met Hoogheid-moeders was de Hackney-hengst Cambridge Cole. Een product van deze succesvolle paring is ook het bekende concourspaard Alfred B (foto) van Koos van de Bunt.

Lodewijk en Prins van Marius Wastenecker, hier als span voor de oogstwagen, zijn diverse malen kampioen geworden op de Levade in Apeldoorn.

op het strijdtoneel van de nationale ereklasse. Alledrie stammen ze af van Cambridge Cole en een moeder die Hoogheid als vader heeft.

Nog steeds van invloed

Anno 2015 heeft Hoogheid vanzelfsprekend geen rechtstreekse nazaten meer in de sport. In de meeste pedigrees van de huidige hengstenstapel staat echter nog de naam van deze stempelhengst. In juli 1983 kwam er een einde aan het leven van Hoogheid, hij zakte in elkaar na het dekken van een merrie. Hij wordt herinnerd als de statige voshengst die een vorstelijke bijdrage wist te leveren aan de fundering van de hedendaagse tuigpaardfokkerij. ●

